

A Fővárosi Ítéltábla a dr. **Goldschmied Mária** ügyvéd (fél címe 1) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek, a Dr. Pataki Norbert Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Pataki Norbert András ügyvéd) által képviselt I.rendű alperes neve (I.rendű alperes címe) I. rendű és II.rendű alperes neve (II.rendű alperes címe) II. rendű alperesek ellen kötelesrész kiadása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. június 16. napján meghozott 10.P.23.349/2013/16. számú ítélete ellen az I. rendű alperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a következők szerint változtatja meg:

A keresetet a **b.-i N.** utca 176. számú ingatlanra az alperesek bejegyzett tulajdonjoga törlésére és **I.Gy.** örökhagyó tulajdonjoga visszajegyzésére irányuló részében elutasítja és az ingatlanra vonatkozó, az illetékes földhivatalnak szóló megkeresést mellőzi.

Az I. rendű alperest annak tūrésére kötelezi, hogy a **b.-i B.** út 55. C. 8. emelet 33. ajtószámú ingatlanra a felperes tulajdonjogát kötelesrész jogcímén bejegyezzék.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság útján megkeresi a **földhivatalt**, hogy a **b.-i B.** út 55. C. 8. emelet 33. ajtószámú ingatlanra kötelesrész jogcímén jegyezze be a felperes (**felperes személyes adatai**) tulajdonjogát.

Az I. rendű alperes fizetési kötelezettségét 10.550.788 (Tízmillió-ötszázötvenezer-hétszáznyolcvannyolc) forintba és annak 2013. május 22. napjától 2013. június 30-ig a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal, 2013. július 1-től a teljesítésig a késedelemmel érintett naptári félét első napján érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatára leszállítja, ezt meghaladóan a kamatkövetelést elutasítja, a teljesítési határidőt 60 napra felemeli.

Az I. rendű alperes tartozásáért a **b.-i** ingatlanokkal; továbbá a **bank** által vezetett **számlaszámú** lakossági folyószámla egyenlegével, a **számlaszámú** lakossági folyószámla egyenlegének ? részével, a **számlaszámú** és a **számlaszámú** lakossági devizaszámlák egyenlegeivel, a **számú** kamatozó könyves betét egyenlegével, a **számlaszámú** értékpapírszámla egyenlegével, valamint **szám** alatt bírói letétbe helyezett ingóságokkal felel.

Az I. és II. rendű alperesek által fizetendő illetéket egyetemleges kötelezettséggel 48.600 (Negyvennyolcezer-hatszáz) forintba leszállítja, az állam által viselt illetéket 720.400 (Hétszázhuszezer-négyszáz) forintba felemeli, és kötelezi az I. rendű alperest, hogy fizessen meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 131.000 (Százharmincegyezer) forint elsőfokú eljárási illetéket.

Az alpereseket szakértői díj fizetésére kötelező rendelkezést mellőzi és az állam által viselt szakértői költséget 306.556 (Háromszázhaty-ezer-öt-százötvenhat) forint-ra felemeli.

A felperes perköltség fizetési kötelezettségét 3.810.000 (Hárommillió-nyolcszáz-tíz-ezer) forint-ra felemeli.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helyben hagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 34.400 (Harmincnégy-ezer-négy-száz) forint másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak a Nemzeti Adó- és Vámhivatal külön felhívására 158.100 (Százötvennyolc-ezer-egyszáz) forint fellebbezési illetéket. A fennmaradó 48.000 (Negyvennyolc-ezer) forint fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és az I. rendű alperes testvérek, szüleik házasságát a bíróság felbontotta. Ezt követően apjuk, **I.Gy.** házasságot kötött **M.I.-vel**. 2006. április 1-jén **I.Gy.** és házastársa beköltöztek az **Otthonba** és ott laktak halálukig.

I.Gy.-né, született **M.I.** 2007. január 24. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt, leszármazó hiányában törvényes örököse, házastársa volt. **I.Gy.-né** hagyatékába tartozott többek között a **bank** által édesanyjával, **M.L.-nével** közös néven vezetett kamatozó takarékbetétkönyv. **M.L.-né** 1992. augusztus 8-án végintézkedés hátrahagyása nélkül elhunyt, ezért a közös néven vezetett betétkönyv ? részére **I.Gy.-né** hagyatékával összefüggésben indult hagyatéki eljárás.

Házastársa halálát követően **I.Gy.** 2007. március 10. napján írásbeli magánvégrendeletet készített, melyben általános örökösének egyik gyermekét, az I. rendű alperest nevezte meg. Végrendeletében rögzítette, hogy két nagykorú gyermeke van, egyik gyermeke, a felperes soha nem látogatja, róla nem gondoskodik, ezért kötelesrészre szorítja. Másik lánya, az I. rendű alperes és gyermeke a II. rendű alperes tartják el, gondoskodnak róla mintegy évtizede, ezért velük tartási szerződést köt és lehetővé teszi, hogy a jelen végrendelet útján is örököljenek tőle.

Ugyanezen a napon (2007. március 10.) **I.Gy.** négy ingatlanára az I. rendű alperessel és gyermekével külön okiratokba foglalva tartási szerződést kötött. E szerződések azonos tartalma szerint, az eltartott évek óta orvosi kezelés alatt áll, eltartásra és gondozásra szorul. Mintegy tíz éve tartásáról, szükség esetén gondozásáról gyermeke, I. rendű alperes neve gondoskodik, leánya II. rendű alperes neve segítségével. Másik lánya, felperes neve nem tartja a kapcsolatot vele, tartási, gondozási kötelezettségét is elmulasztja. Ezért a szerződő felek úgy határoztak, hogy 2007. április 1. napjától kezdődő hatállyal egymással tartási szerződést kötnek. A szerződésekben az alperesek egyetemleges kötelezettséget vállaltak **I.Gy.** eltartott tartására, gondozására, szükség szerinti gyógykezelésére, valamint eltemettetésére. Ennek ellenében **I.Gy.** az alperesekre ruházta át egymás közt egyenlő arányban a tulajdonában álló **b.-i N. utca 176., b.-i B. út 55. C. VIII/33., a b.-i B. út 55. C. VIII/34., és a b.-i Gy. út 4. I. lph. VII. 31. szám** alatti ingatlanok tulajdonjogát, holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten. A szerződések közül a **b.-i N. utca 176. számú** ingatlanra vonatkozó szerződés került bemutatásra, mely alapján az ingatlanra egymás közt egyenlő arányban az alperesek tulajdonjoga bejegyzésre került **I.Gy.** holtig tartó haszonélvezeti jogával terhelten.

I.Gy. (továbbiakban: örökhagyó) 2007. március 22. napján elhunyt, törvényes örökösei gyermekei, a felperes és az I. rendű alperes. A hagyatéki eljárásban az I. rendű alperes csatolta az örökhagyó javára szóló írásbeli magánvégrendeletét és annak alapján kérte a hagyatékok részére való átadását. A felperes a végrendelet érvényességét vitatta, továbbá előadta, hogy a végrendelet érvényessége esetén kötelesrész iránti igénye van.

Dr. **Sz.M.** közjegyző **M.L.-né**, **I.Gy.-né** és **I.Gy.** örökhagyók egyesített hagyatéki ügyében az öröklési jogvitára tekintettel, ideiglenes hatállyal rendelkezett a leltárba vett hagyatékok átadásáról. A törvényes öröklés rendje szerint **M.L.-né** (I. rendű örökhagyó) hagyatékát **I.Gy.-nének** (II. rendű örökhagyó), míg **I.Gy.-né** hagyatékát házastársának **I.Gy.-nek** (III. rendű örökhagyó) adta át. **I.Gy.** leltárba vett hagyatékát végrendeleti öröklés jogcímén az örökhagyó **B.-n**, 2007. március 10. napján kelt alakilag kifogástalannak látszó írásbeli magánvégrendelete alapján, az I. rendű alperesnek adta át azzal, hogy a felperes figyelembe nem vett igényét perben érvényesítheti.

A felperes keresetében az örökhagyó 2007. március 10. napján kelt írásbeli magánvégrendelete érvénytelenségének megállapítását kérte. Kérte annak megállapítását is, hogy az alperesek és az örökhagyó között 2007. március 10-én létrejött, a **b.-i N.** utca 176. számú ingatlanra kötött tartási szerződés hatálytalan, az I. rendű alperes, valamint az örökhagyó és házastársa között 2002. szeptember 25. napján a **b.-i L.** utca 24. földszint 5. szám alatti üzlethelyiségre létrejött adásvételi szerződés színleltetés okán semmis és ajándékozási szerződést leplezett. Mindezekre tekintettel a **b.-i N.** utca 176. szám alatti ingatlan az örökhagyó hagyatékába tartozik, továbbá a **L.** utcai ingatlant az I. rendű alperes köteles osztályra bocsátani. Ennek alapján a hagyatékok együttes értéke 91.759.376 forint, melyből egy örökösre 45.879.688 forint jutna, az osztályra bocsátás miatt azonban az I. rendű alperes csak 25.879.688 forint értékben részesedhet és a felperes ennek figyelembevételével kérte a hagyatékok részére, valamint az I. rendű alperes részére való átadását. Másodlagos kérelmében a felperes az I. rendű alperest kötelesrésze kiadására kérte kötelezni, melynek mértékét számításai alapján 31.108.119 forintban határozta meg.

Az I. rendű alperes a felperes hagyatékból való 25%-os részesedése tekintetében a kötelesrész igényt elismerte, ezt meghaladóan az alperesek a kereset elutasítását kérték.

Az elsőfokú bíróság a 2013. február 6. napján meghozott és 2013. május 22. napján jogerőre emelkedett **ügyszámú** részítéletével a felperesnek az örökhagyó 2007. március 10. napján kelt írásbeli magánvégrendelete érvénytelenségének megállapítására irányuló keresetét elutasította.

A részítélet meghozatalát követően módosított keresetében a felperes az örökhagyó és az alperesek között 2007. március 10. napján a **b.-i N.** utca 176. szám alatti ingatlanra kötött tartási szerződés hatálytalanságának megállapítását, az alperesek ingatlanra bejegyzett tulajdonjogának törlését és az örökhagyó tulajdonjogának visszajegyzését kérte. Erre tekintettel álláspontja szerint ez az ingatlan is az örökhagyó hagyatékába tartozott, melynek számbavételével a hagyatékok tiszta értéke 90.681.377 forint, melyből számítva a felperes kötelesrésze 22.670.344 forint. Ennek megfelelően kérte, hogy a bíróság kötelezze az I. rendű alperest a felperes részére kötelesrészként 22.670.344 forint és annak az örökhagyó halálától, 2007. március 22. napjától járó késedelmi kamata megfizetésére. Előadta, hogy körülményei változása folytán előző kérelmével szemben a kötelesrész kiadását teljes egészében pénzben igényli.

Az alperesek a **b.-i N.** utca 176. számú ingatlannal kapcsolatos szerződésre vonatkozó kereset elutasítását kérték. Álláspontjuk szerint, az ingatlan nem tartozik az örökhagyó hagyatékába, ezáltal a kötelesrész alapjába. A tartási szerződés alapján az ingatlanra az alperesek tulajdonjoga bejegyzésre került, akik eltartóként teljesítették a rájuk háruló kötelezettséget, az örökhagyó eltemettetését, továbbá a szerződés rögzítette azt a tény is, hogy az eltartó már a szerződéskötést megelőzően is tartotta az örökhagyót. Nem tartozik a hagyatékba, ezáltal a kötelesrész alapjába az örökhagyó **banknál** vezetett **számlaszámú** devizaszámlájának egyenlege, melyre az örökhagyó az I. rendű alperest kedvezményezettként jelölte meg és ami részére került kifizetésre. Emellett a hagyatéki eljárásban felmerült és a perben nem vitás hagyatéki terhek mellett, teherként kérték számba venni 297.344 forint és 180.880 forint jogosulatlanul felvett nyugdíjat, melyet vissza kellett fizetni. Az alperesek a kötelesrészt elsősorban természetben kérték kiadni, ezzel összefüggésben hivatkoztak arra, miszerint köztudomású tény, hogy 2007. óta az ingatlanpiac válsága miatt, az ingatlanok értéke jelentősen csökkent és eladhatóságuk is lényegesen megnehezedett. A hagyaték döntő hányada ingatlan, ami a hagyaték több mint 50%-át teszi ki. Mindezek mellett a hét évig tartó per méltánytalan helyzetet teremtett, mert az ingatlanokat az I. rendű alperes a hagyatékátadó végzés teljes hatályúvá válásáig nem értékesíthette és a pénzhagyatékhoz sem juthatott hozzá, a bankban lévő pénzösszegek, befektetési jegyek zárolásuk folytán szinte nem is kamatoztak és a lekötés nélküli látra szóló betéti kamatok töredékét teszik ki a felperes által követelt késedelmi kamatnak. Hivatkoztak továbbá arra, hogy a felperes a peren kívüli egyezségek során és a perben is egy ideig a kötelesrész természetbeni kiadását kérte és utóbb változtatta meg álláspontját. A hivatkozott okok miatt, a kötelesrész után a felperes késedelmi kamatkövetelése alaptalan, mert a perindításkor nem a kötelesrészt, hanem törvényes örökrészeire tartott igényt. Az alaptalan öröklési per által okozott méltánytalanság a kötelesrész részben természetben való kiadásával orvosolható, ezért a bíróság a kötelesrész részbeni kiegyenlítéseként adja a felperes tulajdonába, a korábban általa is kért **b.-i** ingatlant, továbbá a zárolt bankszámlák jelenlegi egyenlegének ? részét, beleértve a pénzpiaci befektetési jegyeket és diszkont kincstárjegyeket is. Az ezen felül felperesnek járó kötelesrész pénzbeni megfizetését az I. rendű alperes a hagyaték tényleges átadásától számított 60 napon belül vállalja, tekintettel arra, hogy a felperes által indított hét éve zajló per képezi akadályát a kötelesrész teljesítésének. A felperes kamatkövetelésével összefüggésben az alperesek hivatkoztak az I. rendű alperes képviselője részéről a felperes jogi képviselőjének írt 2008. március 18-án kelt levelére, melyben kötelesrészként 22.500.000 forint teljesítését vállalta azzal, hogy természetben kiadja a felperesnek a **b.-i Gy.** út 4. I. lph. C. VII. emelet 31. szám alatti ingatlant 8.000.000 forint értékben és a különbözetet 30 napon belül készpénzben megfizeti. Felperes válasza erre a végrendelet érvénytelenségének megállapítására és törvényes örökrészeinek követelésére irányuló per megindítása volt. Az alperesek álláspontja szerint, mindezek alapján a felperes késedelembe esett, ami a Ptk. 302. § a) és b) pontja szerint, a jogosulti késedelmet kizárja.

Az elsőfokú bíróság ítéletével annak türéseire kötelezte az alpereseket, hogy a **b.-i N.** utca 176. szám alatti hétvégi ház és udvar megnevezésű ingatlan tekintetében a tartás jogcímén ? - ? hányadban bejegyzett tulajdonjoguk az ingatlan-nyilvántartásból törlésre kerüljön. Megkereste a **földjivatalt**, hogy a megjelölt ingatlanra az alperesek tartás jogcímén bejegyzett tulajdonjogát és **I.Gy.** holtig tartó haszonélvezeti jogát törölje, mellyel egyidejűleg 1/1 arányban a tulajdonjogot **I.Gy.** javára szerződés megszűnése jogcímén jegyezze vissza. Kötelezte az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 22.550.788 forint tőkét és annak 2007. március 22. napjától a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatát. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alpereseknek 1.905.000

forint perköltséget. További rendelkezése szerint, a felperes teljes személyes költségmentességi joga folytán le nem rótt 900.000 forint kereseti illetékből az I. és II. rendű alperes 180.000 forintot köteles az államnak külön felhívásra megfizetni, míg a fennmaradó 720.000 forintot az állam viseli. A **gazdasági hivatal** által előlegezett 306.556 forint szakértői díjból az I. és II. rendű alperes az államnak külön felhívásra köteles megfizetni 61.311 forintot, míg a fennmaradó 245.245 forintot az állam viseli.

A **b.-i N.** utca 176. szám alatti ingatlanra vonatkozó tartási szerződéssel kapcsolatos keresettel összefüggésben utalt az elsőfokú bíróság a Ptk. 586. § (1) és (3) bekezdéseire, valamint az 586. § (4) bekezdésére, melyek alapján a tartási szerződés célkötelem, rendeltetése, hogy az eltartott létfenntartását, megélhetését biztosítsa. Ha az eltartott meghal, a szerződés a célját betöltötte, rendeltetése megszűnik. A szerződő felek a tartási szerződés hatálybalépésének időpontját külön határozták meg, ami 2007. április 1. napja volt. A jogosult azonban ezt megelőzően, 2007. március 22. napján elhunyt, így halálával a szerződés annak hatálybalépését megelőzően megszűnt, ezért a felperes bár más okból (a hatálybalépést megelőző megszűnés) alappal hivatkozott arra, hogy a **N.** utcai ingatlan az örökagyo hagyatékába tartozott, így azt a kötelesrész alapjához hozzá kell számítani. A tartási szerződés hatálybalépése előtti megszűnésére tekintettel az alperesek tulajdonjoga bejegyzésére tartás jogcímén jogalap nem volt. Ezért a bíróság a keresetindításkor hatályos 1997. évi CXL. törvény 62. § b) pontja értelmében, az alpereseket annak tűrésére kötelezte, hogy tulajdonjoguk az ingatlan-nyilvántartásból törlésre kerüljön, mivel a bejegyzés a földhivatali eljárásban nem volt törölhető. Az illetékes közjegyző a hagyatékba tartozó **N.** utcai ingatlan átadásáról, póthagyatéki eljárás során rendelkezhet, mivel az a jogerős részítélet alapján végrendeleti öröklés jogcímén, az I. rendű alperest illeti meg.

Utalt az elsőfokú bíróság arra is, hogy az ugyanezen a napon további másik három (hagyatékba felvett) ingatlan vonatkozásában a tartási szerződések alapján az alperesek tulajdonjoguk bejegyzése iránt nem terjesztettek elő kérelmet, ezért azokat az eljáró közjegyző a hagyaték részeként adta át az I. rendű alperesnek. Erre tekintettel e tartási szerződések hatálytalanságának megállapításáról külön rendelkezni nem kellett.

A felperes a Ptk. 661. §-a alapján kötelesrészre jogosult és a Ptk. 665. § (1) bekezdése szerint kötelesrészének mértéke törvényes örökrészéhez igazodik, ami törvényes örökrészének fele. A kötelesrész alapját a Ptk. 666. §-a szerint kell számítani, ami a hagyaték tiszta értéke, valamint a törvényben meghatározott kivételektől eltekintve, az örökagyo által bárkinek adott juttatások összessége. A hagyaték tiszta értékének megállapításához meg kell határozni, hogy mi tartozik a hagyatékba, ehhez a teljes hagyatéki vagyonból le kell vonni a Ptk. 677. § (1) bekezdés a) - c) pontjaiban meghatározott hagyatéki terheket (az örökagyo temetési költsége, a hagyaték megszerzésével járó költségek és az örökagyo tartozásai).

Az ítélezési gyakorlat alapján, nem volt vitatott, hogy azon betéti összegeket, amelyekről az örökagyo az elhelyezéséskor úgy rendelkezett, hogy elhalálozása esetén az általa megjelölt kedvezményezettnek kell visszafizetni, a kötelesrész alapjához hozzá kell számítani. Ez ugyanis az örökagyo rendelkezés tartalmát tekintve ajándékozásnak minősül, amit jogszabályban biztosított módon és feltételekkel valósított meg.

A **N.** utcai ingatlan kivételével, a felperes és az I. rendű alperes között nem volt vitás, hogy mi tartozott az örökagyo hagyatékába. Tekintettel arra, hogy a **N.** utcai ingatlanra kötött tartási szerződés annak hatálybalépését megelőzően megszűnt, a felperes alappal hivatkozott arra, hogy ez az ingatlan is az örökagyo hagyatékába tartozott. Mindezek alapján az örökagyo hagyatékát a következő vagyontárgyak képezték:

1. a **b.-i B.** út 55. C. VIII/34. szám alatti 70 m² alapterületű lakás megnevezésű ingatlan 18.200.000 forint értékben,
2. a **b.-i B.** út 55. C. VIII/33. szám alatti 45 m² alapterületű, lakás megnevezésű ingatlan 12.000.000 forint értékben,
3. a **b.-i Gy.** út 4. I. lph. VII/31. szám alatti 49 m² alapterületű, lakás megnevezésű ingatlan 8.000.000 forint értékben,
4. a **b.-i N.** utca 176. szám alatti hétvégi ház és udvar megnevezésű ingatlan 8.500.000 forint értékben,
5. a **bank** által vezetett **számlaszámú** lakossági folyószámla egyenlege: 297.344 forint,
6. a **bank** által vezetett **számlaszámú** számla egyenlege: látra szóló 1.790 forint, lekötött betét 815.009 forint,
7. a **bank** által vezetett **számlaszámú** lakossági devizaszámla egyenleg: 10.222,79 USD, melynek forintértéke a 2007.03.22-i 184,08 forintos árfolyam alapján 1.881.811 forint,
8. a **bank** által vezetett **számlaszámú** lakossági devizaszámla egyenlege: 15.920,52 CHF, melynek forintértéke a 2007.03.22-i 152,04 forintos árfolyam alapján: 2.420.556 forint,
9. a **bank** által vezetett **számú** kamatozó könyves betét egyenlege: 27.511 forint,
10. a **bank** által vezetett **számlaszámú** értékpapírszámlán nyilvántartott 1.619.596 db O. Tőkegarantált Pénzpiaci befektetési jegy, árfolyam értéke: 1.825.625 forint, valamint 52 db, összesen 520.000 forint névértékű Diszkont kincstárjegy,
11. a **bank** által vezetett **számlaszámú** lakossági devizaszámla egyenlege: 145.873,71 EUR, melynek forintértéke a 2007.03.22.-i 245,95 forintos árfolyam alapján 35.877.638 forint,
12. A **kht.-nál (cím)** az örökható apartmanjában felvett ingóleltárban megjelölt és **számon** bírói letétbe helyezett ingóságok 1.500.000 forint összértékben.

A hagyatéki terhek:

1. temetési és kegyeleti költség a II. rendű örökható hagyatékában: 329.904 forint,
2. temetési és kegyeleti költség a III. rendű örökható hagyatékában: 595.252 forint,
3. közjegyzői munkadíj: 200.285 forint,
4. a III. rendű örökható hagyatékára az **otthon (otthon levelezési címe)** által bejelentett hitelezői igény - térítési és telefondíj, gyógyszerköltség: 39.466 forint,
5. a III. rendű örökható hagyatékával összefüggésben a **kht.** részére ingóságok tárolására I. rendű alperes által kifizetett 21.000 forint,
6. a III. rendű örökható hagyaték terhére az I. rendű alperes által az **Igazgatóság** részére jogalap nélkül felvett ellátás címen visszafizetett nyugdíj (2007.04.) 180.880 forint,
7. az I. rendű alperes által a II. rendű örökható tekintetében az **Igazgatóságnak** visszafizetett jogalap nélküli ellátás: 297.344 forint.

Mindezek alapján az örökható hagyatékának értéke 91.867.284 forint, melyből levonva a hagyatéki terhek összértékeként 1.664.131 forintot, a különbözet 90.203.153 forint. Az örökhatónak két törvényes örököse volt, így a Ptk. 665. § (1) bekezdése szerint, a felperest ezen összeg ? része, azaz 22.550.788 forint illeti meg kötelesrész jogcímén. A Ptk. 672. § (1) bekezdése alapján a kötelesrészre jogosult kötelesrészének pénzben való kiadását követelheti, míg a természetbeni kiadásról a (3) bekezdés rendelkezik. Az elsőfokú bíróság utalt arra, hogy az örökható hagyatékában az ingatlanvagyon jelentős értéket (46.700.000 forint) képvisel. Ugyanakkor nem hagyható figyelmen kívül, hogy az I. rendű alperes jelentős készpénzvagyonhoz jutott, melyből 35.877.638 forintot felvett. Erre tekintettel vitatható az I. rendű alperesnek az a hivatkozása, hogy jövedelmi helyzete nem teszi lehetővé a kötelesrész pénzben való kiadását. Bár a hagyaték átadása az I. rendű alperes részére ideiglenes hatállyal történt,

nem volt akadálya annak, hogy azokat az eltelt időben használja, illetve hasznosítsa. A felperes kötelesrész iránti igényét másodlagos kérelmében előterjesztette, így annak megfizetésével az I. rendű alperesnek számolnia kellett. A felperes a részére felajánlott ingatlanban nem lakott, arra nincs is szüksége, ezért annak megszerzéséhez méltányolható érdeke nem fűződik, ezért nem kényszeríthető arra, hogy jogos igényéhez az ingatlan értékesítésével jusson hozzá. Mindezek alapján, az összes körülmény mérlegelésével az elsőfokú bíróság az I. rendű alperesnek a kötelesrész részben természetben történő kiadására irányuló kérelmét nem találta alaposnak, ezért a kötelesrész kiadásáról pénzben rendelkezett.

Az I. rendű alperes helytállóan hivatkozott arra, hogy mivel a felperes másodlagosan érvényesítette kötelesrész igényét, a perben először a végrendelet érvénytelenségéről kellett döntenie. A kötelesrész kötelmi jellegű igény, érvényesítése fogalmilag feltételezi azt, hogy a hagyatékban a törvényes öröklés rendje nem érvényesülhet. A leszármazónak a Ptk. 661. §-a alapján a kötelesrészre való jogosultsága az örökhagyó halálával keletkezik. A felperest megillette az a jog, hogy elsődlegesen a végrendelet érvénytelenségének megállapítását kérje. Ezzel összefüggésben az I. rendű alperes alaptalanul hivatkozott arra, hogy a perindítás, valamint az a körülmény, hogy a kötelesrész tekintetében a feleknek nem sikerült egyezsége jutniuk, jogosulti késedelmet nem valósított meg. A kötelesrész iránti követelés, a hagyaték megnyíltával válik esedékessé, így a késedelmi kamat is ettől az időponttól és nem a kielégítés módját eldöntő ítélettől, vagy a hagyaték teljes hatályú átadásának időpontjától jár. Erre tekintettel a kötelesrész után a kamatfizetés kezdő időpontja a hagyaték megnyíltának napja, azaz 2007. március 22.

A pertárgyérték (90.203.153 forint + 22.670.344 forint) 112.873.497 forint volt, mely alapján a bíróság a perköltség viseléséről a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján határozott. A felperes pernyertessége kerekítéssel 20%. Az eljárás során mindösszesen 306.556 forint szakértői díj merült fel, melyet az állam előlegezett, valamint a felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt kereseti illeték 900.000 forint volt. Mindezekből az alperesek a peresztesséjük alapján, a rájuk eső részt az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése és a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelesek az államnak megfizetni, míg a fennmaradó illetéket és költséget a felperes teljes személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) 13. § (1) bekezdése és 14. §-a szerint az állam viseli.

Az alperesek a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2 § (1) bekezdésének a) pontja alapján, a 2010. január 15-i megbízási szerződés alapján kérték az ügyvédi munkadíj (3.110.810 forint) megállapítását. A felperes észrevétele szerint, a megbízási szerződésben kikötött díj jelentősen eltúlzott és annak mérséklését kérte. Az elsőfokú bíróság az ügyvédi munkadíj (1.500.000 forint + 405.000 forint ÁFA) megállapításáról a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján döntött, melynek során a pertárgy értéken kívül figyelembe vette a tárgyalások számát, a peresztesség-pernyertesség arányát és a jogi képviselőt ellátásával felmerült munka mennyiségét.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az I. rendű alperes terjesztett elő fellebbezést, melyben kérte, hogy az ítéletábrla az elsőfokú ítéletből a **b.-i N.** utca 176. szám alatti ingatlan (továbbiakban: **N.** utcai ingatlan) vonatkozásában a tulajdonjog törlését és az alperesek tülésre kötelező rendelkezéseket mellözze. A felperesnek járó kötelesrész mértékét 20.574.602 forintra szállítsa le, a kötelesrészt részben természetben adja ki, oly módon, hogy 12.000.000 forint értékben adja a felperes tulajdonába a **b.-i** ingatlant, továbbá a pénzben fizetendő kötelesrész után a 2007. március 22-től számított késedelmi kamatigényt utasítsa el. A pénzben megállapított kötelesrész teljesítési határidejét a hagyaték tényleges átadásától számított 60 napban állapítsa meg. Ha ez nem lehetséges, akkor 60 napos teljesítési határidő meghatározását kéri,

mert a teljesítéshez szüksége van arra, hogy a hagyatékhoz hozzájusson. A perköltségviselés tekintetében mellőzze az alperesek 61.311 forint szakértői díj és 180.000 forint illeték megfizetésére kötelezését, továbbá az elsőfokú perköltséget a megbízási szerződés szerinti teljes munkadíj (3.110.810 forint + 1.555.400 forint) figyelembevételével a pernyertességnek megfelelő 80%-ban állapítsa meg.

Az I. rendű alperes álláspontja szerint, az elsőfokú bíróság a **N.** utcai ingatlan vonatkozásában túlterjeszkedett a kereseten. A felperes többször módosította keresetét, mivel kötelesrész iránti igénye nem volt kellően kimunkálva, végleges, módosított keresete nem tartalmazott az alperesekkel szemben tulajdonjoguk törlésére és annak tűrésére irányuló kérelmet. Ezért az elsőfokú bíróság a kereseten jogszabálysértően túlterjeszkedve rendelkezett az alperesek tulajdonjogának törléséről, mellyel póthagyatéki eljárásra utasította őket (Pp. 3. §, Pp. 212. §, Pp. 213. §, Pp. 215. §). Mindezek mellett a felperes megállapítási keresettel élt, holott marasztalást is kérhetett volna. Az Inytv. 62. § b) pontja szerinti kérelmet sem terjesztett elő, melyben írt feltételek egyébként sem állnak fenn, továbbá az Inytv. 62. § (3) bekezdésében rögzített egyéb feltételek fennállása sem állapítható meg. Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában sem tért ki erre, pusztán azt állapította meg tévesen, hogy a tulajdonjog bejegyzés a földhivatali eljárásban nem volt törölhető. Az I. rendű alperes álláspontja szerint, az Inytv. 62. § (1) bekezdés b) pontja a tulajdonjog törlésére nem alkalmazható, mert a tulajdonjog nem évül el és e jog nem szűnhet meg. Mindezek mellett az ítéletben hivatkozott jogszabályhely alapján az eredeti állapot helyreállítására sincs lehetőség, arra ugyanis csak a szerződés érvénytelensége esetén lenne mód (Inytv. 62. § (1) bekezdés a) pont). Utalt továbbá az I. rendű alperes arra is, hogy a felperes más okra alapította igényét a tartási szerződéssel kapcsolatban, mint amire az elsőfokú bíróság döntését alapította, ez okból is sérült a Pp. 3. §-a szerinti keresethez kötöttség elve. Emellett az elsőfokú bíróság a szerződéssel kapcsolatos döntésénél nem vette figyelembe, hogy a tartási szerződés az eltemettetésre is kiterjedt. Az örökhagyó halálával a szerződés nem szűnt meg, mert az eltemettetés kötelezettségét az alpereseknek teljesítenie kellett, amit teljesítettek is. Hivatkozott az I. rendű alperes a PK 89. számú állásfoglalás c) pontjára, mely szerint az érvényes tartási (életjáradéki) szerződéssel átruházott vagy öröklési szerződéssel lekötött vagyontárgy a kötelesrész alapjának kiszámításánál nem vehető figyelembe.

Sérelmezte az I. rendű alperes, hogy az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt, hogy a Ptk. 535. § (1) és (2) bekezdései alapján alkalmazandó 1989. évi 2. tvr. 10. §-a szerint nem tartozik a hagyatékba a halál esetére szóló rendelkezés. A felperes keresetében ezen összegre is törvényes öröklés megállapítását kérte, holott erre a végrendelet érvénytelenségének megállapítása esetén sem lett volna lehetőség, ezért az elsőfokú ítélet átvéve a felperes hibás érvelését, ezen tételt is a hagyatékba tartozónak tekintette, így hibásan határozta meg a hagyaték értékeként a 91.867.208 forint összeget. Az I. rendű alperes nem vitatja, hogy a kötelesrész alapjához ezen tételt hozzá kell számítani, de az ítélet szerinti hagyatéki érték megváltoztatását kéri, az elsőfokú ítélet indokolásában meghatározott összeggel szemben. Mindezek mellett, az ítéletben vélhetően elírás folytán hibásan szerepel 150.000 forint összegben a letétként kezelt ingóságok értéke, ami helyesen 1.500.000 forint.

A felperes keresete klasszikus értelemben nem kötelesrész kiadására irányult, mert a kötelesrész iránti másodlagos kereseti kérelme feltételhez volt kötve, mivel abban az esetben kérte a kötelesrészben az I. rendű alperest marasztalni, ha a bíróság az örökhagyó végrendelete érvényességét állapítaná meg. Erre tekintettel a kötelesrész után nem lehet a hagyaték megnyílásától számított késedelmi kamatot megítélni. Egyébként az I. rendű alperes jogi képviselője útján a hagyatéki eljárásban a hagyaték átadását a végrendelet szerint kérte, a

felperes kötelesrész iránti igénye elismerésével. Ezen túlmenően a képviselője a 2008. március 18-án kelt levelében kötelesrészként 22.500.000 forintos értéket ajánlott fel a felperesnek, a **b.-i Gy.** út 4. I. lph. C. VII. emelet 31. szám alatti ingatlant 8.000.000 forint értékben és a különbözet 30 napon belül készpénzben való kifizetésével. Erre a felperes válasza a végrendelet érvénytelenségének megállapítására és törvényes örökrészenek követelésére irányuló per megindítása volt. Ezzel az I. rendű alperes álláspontja szerint a Ptk. 302. § a) és b) bekezdése alapján a felperes jogosulti késedelembe esett, ami kizárja a kötelezett késedelmét. A felperesnek ugyanis lehetősége lett volna arra, hogy a felajánlott kötelesrészt bármilyen formában elfogadja, így a teljesítést lehetővé tegye. Az I. rendű alperes nem zárkózott el a kötelesrész tárgyában az egyezségkötéstől és más ingatlant is felkínált a felperesnek, aki leveléből kitűnően más ingatlant is elfogadott volna. Mivel a felperes kötelesrész igénye helyett törvényes örökrészt követelte, az I. rendű alperes teljesíteni nem tudott, mivel a felperes törvényes örökrészre vonatkozó igényét nem fogadta el. Mindezek alapján a felperes a kötelesrész kielégítését visszautasította, ezáltal az I. rendű alperes akadályozva volt a kötelesrész megfizetésében, mivel a törvényes örökrész egyidejű követelése a kötelesrész teljesítését kizárta (BH2013. 6. 234.). A kötelesrész iránti igény csak akkor érvényesíthető, ha az örökösök és az öröklés rendje tisztázott, ezért a végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti per jogerős befejezéséig a kötelesrészre jogosult akadályoztatva volt az igényérvényesítésben. A felperesnek a végrendelet érvénytelenségével kapcsolatos keresete jogerős elbírálásáig az volt az álláspontja, hogy ő törvényes örökös, ezért részére nem kötelesrész, hanem törvényes örökrész jár. Törvényes örökrésze követelésével a Ptk. 302. § b) pontjában foglaltakkal ellentétben olyan intézkedéseket, nyilatkozatokat tett, ami a kötelezett megfelelő teljesítését lehetetlenné tette. Ezért az I. rendű alperes álláspontja szerint, a kötelesrész teljesítése csak azt követően vált lehetővé, hogy a végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti kérelem tekintetében jogerős részítélet született, ezért a késedelmi kamat kötelesrész után legfeljebb a jogerős részítélettől járhat.

Az elsőfokú bíróság ítéletében nem tesz említést arról az alperesi előadásról, hogy a devizában szereplő tételek után a forintba irányadó kamat nem alkalmazható. A Csongrád Megyei Bíróság Polgári-Gazdasági-Közigazgatási Kollégiuma 4/2006. (X.27.) szám alatti ajánlása is rögzíti, hogy a magyar Polgári Törvénykönyv hatálya alá tartozó jogviszonyokban az idegen pénznemben teljesítendő pénztartozás után fizetendő kamat mértéke - ha a felek másképp nem állapodnak meg - az 1959. évi IV. törvény 232. § (2) bekezdése, 301. § (1) és (2) bekezdése, 301/A. § (2) bekezdése szerinti kamatmérték azzal, hogy ilyen esetben jegybanki alapkamat alatt az adott idegen pénznemet kibocsátó ország központi bankja által meghatározott irányadó kamatlábat (referencia kamatlábat) kell érteni. Az MNB által meghatározott jegybanki alapkamat a magyar gazdaság pénzügyi állapotát tükrözi, a forint kamatláb ezért szorosan és kizárólag a magyar gazdasági viszonyok függvénye. A forint után fizetendő kamat mértéke emiatt nem vonatkozhat más, idegen pénznemre, emiatt az I. rendű alperes jogszabálysértőnek tartja a devizában nyilvántartott pénzösszegek után a forintba alkalmazandó késedelmi kamat megítélését. Ezért, ha az ítélet tábla a késedelmi kamat megfizetéséről rendelkezik a devizában nyilvántartott kötelesrészhez számítandó alap, illetve a hagyatékban meglévő deviza összegek után számított kötelesrész tekintetében a forint késedelmi kamat helyett az adott devizanem szerinti kibocsátó ország központi bankja, illetve az EKB szerinti kamatot alkalmazza.

A kötelesrész kiadásának módja tekintetében az I. rendű alperes hivatkozott arra, hogy a felek közötti egyezkedés során reálisan felmerült a felperesi követelés ingatlanból való kielégítése, továbbá keresetében a felperes is természetbeni kiadást kért. Azt csak az utolsó tárgyalás előtt változtatta meg, azt követően, hogy az elsőfokú bíróság részletesen kioktatta arról, miszerint a

devizaalapú követeléseit nem egy ismeretlen szempontok alapján meghatározott devizaárfolyamon, hanem az MNB által a halál napjára meghatározott árfolyamon jogosult átváltani. Kioktatást kapott továbbá a késedelmi kamat igényelhetőségéről is, valamint arról, hogy ha természetben kéri a kötelesrészt, akkor azon rész után késedelmi kamat nem követelhető. A felperes ekkor a tárgyaláson nyomban előterjesztette a korábbi keresetéből kimaradt késedelmi kamatigényét és utolsó keresetmódosításában már a teljes kötelesrész pénzben való kiadását kérte, annak késedelmi kamataival együtt. Az I. rendű alperes a hagyatéki eljárásban, majd a peres eljárás során is folyamatosan elismerte a kötelesrész iránti igényt azzal, hogy annak teljes pénzbeni megváltása méltánytalan lenne számára. Köztudomású, hogy 2007. óta az ingatlanpiac válsága folytán az ingatlanok értéke jelentősen csökkent és az ingatlanok eladhatósága is lényegesen megnehezedett. A hagyaték döntő hányada - nem számítva a **N.** utcai ingatlant - ingatlanokból áll, melyeket az alperesek hét éve nem értékesíthettek, melyek ma, a jelenlegi lakáspiaci helyzet miatt a 2007-es értékükhöz képest csak nehézkesen és nyomott áron lennének eladhatók. **Az ingatlan** távfűtéses panellakás, **az ingatlanok** pedig házközponti fűtéssel bírnak, így az ingatlanok fűtési díját akkor is fizetni kell, ha azok üresek, ezért ezen ingatlanok értékesítése ez okból is nehezebb. A hét évi pereskedés hátrányos körülményei az I. rendű alperest sújtják, akinek a kötelesrész megváltásához szükséges mértékű készpénze jelenleg nincs. Így számolhat azzal, hogy a költségmentesen pereskedő felperes végrehajtási eljárást indít és a végrehajtási szabályok alapján, az ingatlanpiaci tényleges ár 50%-ért veszik át az ingatlanokat. Ez súlyosan méltánytalan helyzet az I. rendű alperes számára, amit a felperes idézett elő, ezért méltánytalan, hogy az I. rendű alperes a teljes kötelesrészt készpénzben adja ki.

Az alperesek tudomásul veszik a pernyertesség 20-80%-os arányát azzal, hogy a perre okot nem adtak és kezdettől fogva a hagyatéki eljárásban is elismerték a kötelesrész iránti igényt, valamint felajánlottak a felperesnek 22.500.000 forint megfizetését. Szakértői bizonyításra a felperes indítványára és az elsődleges kereseti kérelme elbírálásával összefüggésben került sor, mely kérelem tekintetében a felperes 100%-ban pervesztes, ezért az alpereseket a szakértői díj nem terhelheti, ezért kéri az alperesek a szakértői díj fizetésére kötelezésük mellőzését. Az alperesek az elsőfokú eljárásban az általuk kötött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött díj megítélését kérték. Az elsőfokú bíróság nem adta indokát annak, hogy a hét éves, bonyolultnak tekinthető perben - melyben az alperesi képviselő két ügyfelét képviselte - miért mérsékelte a kikötött ügyvédi megbízási díjat. Figyelmén kívül hagyta továbbá az elsőfokú bíróság, hogy a perben számos kérelem volt, a végrendelet érvénytelensége, adásvételi szerződés semmissége, a tartási szerződés hatálytalansága és a kötelesrész kiadása. Utalt a fellebbezés arra is, hogy az elsőfokú bíróság által megítélt alperesi ügyvédi munkadíj nem éri el a vonatkozó IM rendelet szerinti mértéket sem. A felperes keresetében 124.432.476 forint hagyatéki tiszta értéket jelölt meg, míg kötelesrészként 31.108.119 forintot, ezért a pertárgyérték az elsőfokú ítéletben szereplőnél magasabb. Utóbb a felperes keresetét leszállította, e leszállított rész vonatkozásában azonban automatikusan pervesztesnek kell tekinteni és így ezután a perköltséget neki kell viselnie.

Az elsőfokú bíróság felhívására az I. rendű alperes előadta, hogy az ítélet ellen kizárólag ő fellebbezett, ami azonban a Pp. 52. § (1) bekezdése alapján, pertársára a II. rendű alperesre is kihat. A II. rendű alperes ugyanis a perben az I. rendű alperessel közösen, mint eltartók által kötött szerződés folytán áll perben. A per tárgya olyan közös jog, illetve közös kötelezettség, ami csak egységesen dönthető el, ráadásul a perben hozott döntés a pertársakra a perben való részvételük nélkül is kiterjedne, melyre tekintettel az alperesek a Pp. 51. §-a alapján egységes pertársaknak minősülnek.

A másodfokú eljárásban az I. rendű alperes a felperesi jogi képviselő meghatalmazásának felülvizsgálatát és a Pp. 157. § (1) bekezdése alapján a per megszüntetését indítványozta a Pp. 130. § (1) bekezdés i) pontjára, illetve a Pp. 124. § (2) bekezdésére hivatkozással.

A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és az I. rendű alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte, álláspontja szerint a fellebbezés alaptalan. A **N.** utcai ingatlannal kapcsolatos szerződés hatálybalépésének napját megelőzően az örökhagyó elhunyt, így a tartási szerződés nem jött létre, illetve az elsőfokú bíróság álláspontja szerint megszűnt. A szerződés hatálybalépéséhez elengedhetetlen feltétel a szerződő felek létezése. Az örökhagyó eltemettetésére nemcsak a tartási szerződés alapján, hanem a rokon kapcsolat révén került sor, melynek költségét az elsőfokú bíróság a hagyatéki terhek körében figyelembe vette. Utalt a felperes arra, hogy az örökhagyó és az alperesek további három ingatlanra is tartási szerződést kötöttek, de azok ingatlan-nyilvántartási bejegyzését nem kérték. E szerződésekben is kitétel volt az örökhagyó eltemettetése, amit természeténél fogva csak egyszeresen lehet teljesíteni. Ezzel összefüggésben az alperesi visszterhességre vonatkozó érvelés alaptalan, mert a szerződés hatálybalépésekor visszterhes szolgáltatásra objektíve nem volt lehetőség. Alaptalan a fellebbezés a kötelesrész után járó késedelmi kamat tekintetében is, mert ha a végrendelet érvényes, úgy a kötelesrész a hagyatéki megnyílásától kezdve illeti meg a felperest. A felperesnek joga volt a végrendelet érvénytelensége iránti keresetét előterjeszteni függetlenül attól, hogy az érvénytelenséget minden kétséget kizáróan nem sikerült bizonyítani. Téves az az alperesi érvelés, hogy a perindítással a felperes késedelembe esett, a végrendelet érvényességének megítélése ugyanis előkérdése volt a kötelesrész iránti igény elbírálásának. Az EBH2003. 961. számú határozat szerint, a kamatfizetési kötelezettség független attól, hogy a késedelem a kötelezettnek felróható-e vagy sem. Ezért az I. rendű alperes perindítás előtt tett felajánlása a kötelesrész tekintetében irreleváns a kamatfizetési kötelezettsége tekintetében. A kötelesrész az örökhagyó halálával vált esedékessé, így a felperes késedelmi kamatigénye megalapozott. Téves a fellebbezés a devizaösszegek után fizetendő, forintba irányadó kamat alkalmazásával kapcsolatos kifogása is. Az elsőfokú bíróság az öröklés megnyíltának időpontjában érvényes árfolyamon forintosította a devizában szereplő pénzeszközöket és egységesen forintban határozta meg a kötelesrész értékét, ami után a forintba irányadó kamat jár.

A Pp. szabályai szerint a felperesnek jogában állt keresetét módosítani a kötelesrész kiadásának módja tekintetében. A felperes keresetét megváltozott és ismertetett körülményei miatt módosította, amelyek miatt méltánytalan lenne őt arra kényszeríteni, hogy az ingatlan értékesítéséből jusson az őt kötelesrészként a Ptk. szerint készpénzben megillető kötelesrészhez. Alaptalan a fellebbezés az ingatlanpiaci válsággal összefüggő érvelés tekintetében is, a válság 2009-ben kezdődött, tehát az akkori árakhoz képest volt visszaesés az ingatlanpiacon, mely körülmények köztudottan megváltoztak, jelenleg igen nagy a kereslet az ingatlanok után. Az I. rendű alperes a végrendelet alapján, ingatlanokat örökölt, amelyek ideiglenes hatállyal kerültek részére átadásra és nem volt elzárva attól, hogy azokat hasznosítsa. A peradatokból kiderül, hogy az ingatlanokat bérbe adta, melyből jövedelme származott. Mindezek mellett helyesen mutatott rá az elsőfokú bíróság arra a tényre, hogy a kereset előterjesztésekor az I. rendű alperesnek számolnia kellett azzal, hogy ha a végrendelet érvényes, úgy őt a felperes felé a kötelesrész kiadása terheli. Nem hivatkozhat arra sem, hogy az ideiglenes hatályú átadás miatt nem tudta az ingatlanokat értékesíteni, mert a kötelesrész alapjához tartozó, mintegy 35.000.000 forint összeget az örökhagyó halála után felvette. Az alperesek a csatolt ügyvédi megállapodás szerint 3.110.810 forint munkadíjat és a végrendelet érvénytelensége iránti kereset elutasítása esetén sikerdíjként 1.555.400 forint összeget kötöttek ki. A megállapodásból kitűnően a per jogerős befejezését követően kötelesek az

alperesek a munkadíj és a sikerdíj megfizetésére. Képviselőjük két ügyfelet képviselt, de egyetlen ingatlan vonatkozásában, ami többletmunkát nem jelentett. Az alperesek az eljárás során összesen hat előkészítő iratot terjesztettek elő, melyek tartalma nagymértékben azonos volt, ezért a felperes álláspontja szerint, az elsőfokú bíróság a perköltségről a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (2) bekezdése alapján helyesen döntött.

A fellebbezés részben alapos.

Az I. rendű alperesnek a felperesi meghatalmazással kapcsolatos kifogására figyelemmel kiemeli az ítélet tábla, hogy a felperes a keresetleveléhez két meghatalmazást csatolt. A 2007. július 9-én kelt okirattal a felperes lányát, **B.D.-t** hatalmazta meg arra, hogy őt a peres eljárásban képviselje, illetve a képviselőre megbízóként ügyvédnek meghatalmazást adjon. A 2008. december 15-én kelt okiratban **B.D.** adott meghatalmazást dr. **G.M.** ügyvédnek az indítandó peres eljárásban való „képviseletére”. A keresetlevel is tartalmazza, hogy a felperes perbeli képviselőtére lányának adott meghatalmazást, és csatolja a lánya által aláírt ügyvédi meghatalmazást. Mindezekből egyértelműen megállapítható, hogy **B.D.** a 2008. december 15-én kelt okirattal a felperes felhatalmazása alapján képviselőként, a felperes képviselőtére adott megbízást az ügyvédnek, ezért az I. rendű alperes meghatalmazással kapcsolatos kifogása alaptalan. Erre tekintettel csupán utal az ítélet tábla arra, hogy a Pp. 157. §-ának rendelkezései alapján a meghatalmazással kapcsolatos kifogás alapossága esetén sem lenne helye a per megszüntetésének a Pp. 130. § (1) bekezdés i) pontjára, illetőleg a Pp. 124. § (2) bekezdésére alapítva.

Helytálló az I. rendű alperesnek az egységes pertársasággal kapcsolatos érvelése. A felperes több kereseti kérelmet terjesztett elő, melyek közül a II. rendű alperest kizárólag a **N.** utcai ingatlanra kötött tartási szerződéssel kapcsolatos kérelem érinti. E szerződésben az I. rendű alperes mellett a II. rendű alperes is félként vett részt, ezért a tartási szerződés hatálytalanságának megállapítására és a szerződés alapján az alperesek bejegyzett tulajdonjoga törlésére irányuló kérelem tekintetében az alperesek a Pp. 51. § a) pontja szerinti egységes pertársak. Erre tekintettel a Pp. 52. § (1) bekezdése alapján, az e kérelemmel kapcsolatos ítéleti rendelkezés ellen az I. rendű alperes által előterjesztett fellebbezés a II. rendű alperesre szükségszerűen kihat, annak ellenére, hogy ő az ítélet ellen nem fellebbezett.

A **N.** utcai ingatlanra vonatkozó tartási szerződéssel kapcsolatos kereset elbírálásánál az elsőfokú bíróság nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen. A 2014. május 30. napján tartott tárgyaláson a felperes a 11. sorszámú beadványára hivatkozással foglalta össze kereseti kérelmeit, melynek körében (jegyzőkönyv 2. oldal 3. bekezdése) a **N.** utcai ingatlan tekintetében kérte az alperesek tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartásból való törlését és ennek érdekében az illetékes földhivatal megkeresését is. Mindezek mellett téves ezzel összefüggésben az a fellebbezési érvelés is, hogy a felperes megállapítási keresettel élt, holott marasztalást is kérhetett volna. Az, hogy az adott kereseti kérelem megállapításra vagy teljesítésre irányul-e, a kérelem tartalma alapján ítélt meg. A felperes ugyan a tartási szerződés hatálytalanságának „megállapítását” kérte, emellett azonban annak jogkövetkezménye levonásaként a kötelesrész kiadására irányuló igénye elbírálásánál a szerződés tárgyát képező ingatlan hagyatékként való számbavételét, és az alperesek bejegyzett tulajdonjogának törlését is kérte. Ebből következően - tartalma alapján megítélve - kérelme nem a Pp. 123. §-a szerinti megállapításra, hanem ténylegesen „teljesítésre”, a szerződés hatálytalansága jogkövetkezményének levonására irányult.

A szerződéses szabadságból következően felek a szerződés tartalmát szabadon állapíthatják meg (a per elbírálására alkalmazandó 1959. évi IV. törvény -

továbbiakban: Ptk. - 200. § (1) bekezdése), ezáltal a szerződés hatályának beálltát vagy megszűnését is szabadon, valamely időponthoz köthetik. Az örökhatályú és az alperesek között a **N.** utcai ingatlanra vonatkozó, 2007. március 10-én kelt és létrejött szerződés tartalmából kitűnően a felek úgy határoztak, hogy 2007. április 1. napjától kezdődő hatállyal kötnek egymással tartási szerződést, melyből következően szerződésük hatályának beálltát ezen időponthoz kötötték. A tartásra jogosult örökhatályú 2007. március 22-én elhunyt, melyre tekintettel az elsőfokú bíróság a Ptk. 586. § (4) bekezdése alapján helyesen állapította meg, hogy a jogosult halálával a tartási szerződés, annak hatálybalépése előtt megszűnt. Ezzel szemben téves és anyagi jogilag megalapozatlan az a fellebbezési érvelés, miszerint a szerződés nem szűnt meg, mert a jogosult eltemettetését az alpereseknek teljesítenie kellett, továbbá a PK 89. számú állásfoglalás alapján a tartási szerződéssel átruházott vagyontárgy a kötelesrész alapjának számításánál nem vehető figyelembe. A Ptk. 586. § (4) bekezdése szerint a tartási szerződés a jogosult haláláig áll fenn, melyből következően a jogosult halála a szerződést szükségszerűen megszüntető jogi tény. A szerződéses jognyilatkozatokból eredő jogok és kötelezettségek a szerződés hatálybalépésével keletkeznek. Mivel a perbeli esetben a szerződő felek a szerződés hatályának beálltát a szerződéskötést követően 2007. április 1. napjában határozták meg, ezt megelőzően azonban a szerződés a jogosult halála folytán megszűnt, a szerződésből eredően jogok és kötelezettségek sem keletkeztek. Erre tekintettel az örökhatályú részéről ingatlan tulajdonjoga átruházására irányuló szerződéses jognyilatkozata a szerződés megszűnésekor nem volt hatályos, ezért ahhoz joghatás sem fűződhetett, melyre figyelemmel az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a szerződés alapján az annak tárgyát képező ingatlanra az alperesek tulajdonjoga bejegyzésének alapja nem volt. Figyelemmel arra, hogy jogok és kötelezettségek kizárólag érvényes és hatályos szerződésből keletkeznek, a PK 89. számú állásfoglalás c) pontja is értelemszerűen csak érvényes és hatályos szerződés esetén irányadó.

Mivel az örökhatályú és az alperesek között létrejött tartási szerződés annak hatálybalépése előtt megszűnt, ekkor az örökhatályúnak a tulajdonjoga átruházására irányuló nyilatkozata nem lépett hatályba, ezért az elsőfokú bíróság ennek felperesi igényre kiható jogkövetkezményeként helyesen állapította meg, hogy a szerződés tárgyát képező **N.** utcai ingatlant a kötelesrész iránti igény elbírálásánál az örökhatályú hagyatékaként kell számba venni. Az alperesek tulajdonjoga törlésére és az örökhatályú tulajdonjoga visszaállítására vonatkozó rendelkezése azonban megalapozatlan. Az Inyvtv. 62. §-a szerinti törlési per dologi jogi per, ingatlan-nyilvántartási jogorvoslat, ami valamely dologi jog (vagy a bejegyzéssel "dologiasított" kötelmi jog) védelmére szolgál (3/2010. (XII.6.) PK vélemény), továbbá az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés törlését és az eredeti állapot helyreállítását csak az e § egyes pontjaiban megjelölt személyek kérhetik. Az elsőfokú bíróság indokolásában az alperesek tulajdonjoga törlésének alapjaként tévesen hivatkozott az Inyvtv. 62. § b) pontjára, ami az Inyvtv. elsőfokú ítélet meghozatalakor hatályos rendelkezései alapján helyesen a 62. § (1) bekezdés c) pontja. E rendelkezés szerint, keresettel kérheti a bíróságtól a bejegyzés törlését az az érdekelt, aki bizonyítja, hogy „a bejegyzett jog elévült vagy megszűnt, illetőleg a nyilvántartott tény megváltozott”. A perbeli esetben e feltételek egyike sem áll fenn. Emellett a felperes törlési kereset előterjesztésére nem jogosult, mert a tartási szerződés hatálytalansága esetén sincs az annak tárgyát képező ingatlanra védelemre szoruló dologi jogi - öröklési - igénye, mivel az örökhatályú kizárólagos örököse a 2007. március 10-én kelt írásbeli magánvégrendelet alapján az I. rendű alperes. Erre tekintettel a felperes kötelesrészre jogosult, ami az örökösrel szemben érvényesíthető kötelmi jogi igény.

Helytállóan kifogásolta az I. rendű alperes, hogy az elsőfokú bíróság azokat a bankszámla egyenlegeket is hagyatékba tartozóként vette számításba, melyekre őt az örökhatályú kedvezményezettként jelölte meg, ez azonban az érdemi döntésre, a

felperes kötelesrészének mértékére kihatással nem volt. A Ptk. 535. § (2) bekezdése alapján a bankszámlaszerződés keretében elhelyezett pénzeszközökre a takarékbetét-szerződés szabályait kell alkalmazni. A takarékbetétről szóló 1989. évi 2. tvr. 10. §-a szerint, kedvezményezett jelölés esetén a takarékbetét nem tartozik a takarékbetétes hagyatékához. Az ítélkezési gyakorlat szerint a kedvezményezett jelölés miatt a hagyatékba nem tartozó takarékbetétet, bankszámlaegyenleget a kötelesrész alapján számításánál adományként kell számba venni. Az ennek megfelelő helyes számítás szerint a hagyaték összértéke 55.989.646 forint, melyből levonva a hagyatéki terhek összértékét (1.664.131 forint), a hagyaték tiszta értéke 54.325.515 forint. Ehhez adományként hozzáadva az I. rendű alperest kedvezményezetttként illető bankszámlaegyenlegek értékét (35.877.638 forint), a kötelesrész alapja 90.203.153 forint, melyből számítva a felperes kötelesrésze az elsőfokú bíróság által megállapított értékkel egyezően 22.550.788 forint.

Alapos a fellebbezés a kötelesrész kiadásának módja tekintetében. A Ptk. 672. § (3) bekezdése szerint, ha a kötelesrész pénzben való kiadása akár a jogosult, akár a kötelezettre sérelmes, a bíróság az összes körülmények mérlegelése alapján elrendelheti a kötelesrész egészben vagy részben természetben való kiadását. Indokolása alapján az elsőfokú bíróság a kiadási mód tekintetében nem az összes körülmény mérlegelésével döntött. Az I. rendű alperes ugyanis amellet, hogy jövedelmi helyzete nem teszi képessé a kötelesrész pénzbeni kiadását, számos egyéb olyan körülményre is hivatkozott, ami miatt számára méltánytalan lenne a kötelesrész pénzbeni kiadása, melyeket az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyott és nem értékelte. Az örökhagyó 2007 márciusában hunyt el, az 55.989.646 forint értékű hagyatékának túlnyomó része (46.700.000 forint értékben) ingatlan. Az öröklési jogvitára tekintettel a közjegyző a hagyatékot az I. rendű alperesnek ideiglenes hatállyal adta át, mely alapján az ingatlanokat birtokolhatta, használhatta, illetve hasznosíthatta, azonban azokkal a mai napig nem rendelkezhetett. Köztudott, hogy a gazdasági válság hatására 2008-2009-től kezdődően az ingatlanértékek jelentősen csökkentek. Az ideiglenes átadás miatt a közel 7.800.000 forint összértékű számlaegyenlegekhez, értékpapírokhoz az I. rendű alperes nem juthatott hozzá, és mivel azokkal nem rendelkezhetett, értékük megőrzéséhez, illetve számára kedvező hasznosításukhoz szükséges intézkedéseket sem tehetett. Erre tekintettel az elmúlt nyolc évben bekövetkezett infláció hatására a forintban nyilvántartott egyenlegek értéke szükségszerűen jelentősen csökkent. Lényeges és értékelendő körülmény, hogy a felperes elsődlegesen törvényes öröklése érdekében indított pert és kötelesrész iránti igényét csak annak eredménytelensége esetére, másodlagosan terjesztette elő. A keresetlevélben pénzbeni kiadást, majd azt módosítva természetbeni kiadást kért, amit 2014. április 9-én, az utolsó tárgyalás előtt megváltoztatva ismételten a kötelesrész pénzbeni kiadását kérte arra hivatkozással, hogy körülményei megváltozása miatt a természetbeni kiadás már nem áll érdekében. A kifejtettek alapján, az összes körülményt mérlegelve, az ítélőtábla álláspontja szerint a hagyaték és adomány 2007. évi értékén számított kötelesrész teljes pénzbeni kiadása az I. rendű alperesre nézve sérelmes és méltánytalan lenne, ezért mindkét érintett fél érdekeit egyenrangúan figyelembe véve, a kötelesrész részben természetben való kiadása indokolt.

Részben alapos a fellebbezés a késedelmi kamat tekintetében. A kötelesrész iránti igény a hagyaték megnyílásával keletkezik, mellyel egyidejűleg a jogosultnak megnyílik a joga kötelesrésze kiadásának követelésére. Az, hogy az anyagi jog által biztosított követelés jogával él-e, kizárólag a kötelesrésze jogosult döntésétől függ, melyből szükségszerűen következik, hogy a kötelesrésztért törvény szerint felelős személy a kötelesrész kiadására akkor köteles, ha azt tőle az arra jogosult követeli. A kötelesrész kötelmi jogi igény, ezért a kötelezett késedelmi kamat fizetési kötelezettsége a Ptk. kötelmekre irányadó általános szabályai alapján ítélhető meg. A Ptk. 301. § (1) bekezdése szerint a kötelezett késedelemből esésétől köteles késedelmi kamatot

fizetni. A késedelmi kamat a törvény által megszabott kárátalány, ami a jogosultnak a kötelezett késedelméből eredő elmaradt jövedelmének kompenzálására szolgál (BH2001.78.). A kötelezett késedelméről a Ptk. 298. §-a két pontban rendelkezik. Mivel a kötelesrész nem szerződésből ered, a perbeli esetre a b) pont az irányadó, mely szerint a kötelezett akkor esik késedelembe, ha kötelezettségét a jogosult felszólítására nem teljesíti. Az ítélkezési gyakorlat szerint a felszólítás a jogosultnak a kötelezethez intézett, konkrét követelés teljesítését igénylő nyilatkozata, ami a követelést lejárttá teszi. A gyakorlat ezzel egyenértékű felszólításnak tekinti a követelés érvényesítésére irányuló kérelmet tartalmazó keresetlevél kötelezettnek való kézbesítését is.

A hagyatéki iratokból kitűnően a felperes a hagyatékból törvényes örökösként való részesedése érdekében vitatta az örökhagyó végrendelete érvényességét. Képviselője a 2008. november 20-i tárgyaláson (**jegyzőkönyv**) azt kérte rögzíteni, miszerint ha a bíróság azt állapítaná meg, hogy a végrendelet érvényes, a felperes „kötelesrész iránti igényt kíván érvényesíteni”. Ez tartalma alapján csupán egy joghatás nélküli kijelentés arra nézve, hogy öröklési jogi igénye érvényesítésének eredménytelensége esetén a felperes milyen igénnyel kíván élni. A felperes a keresetlevélben előterjesztett elsődleges kereseti kérelmében többek között az örökhagyó végrendelete érvénytelenségének és a hagyaték ? részére törvényes örökösi minősége megállapítását kérte. Másodlagos kérelme szerint - amennyiben a bíróság azt állapítaná meg, hogy a végrendelet érvényes - az I. rendű alperest 31.108.119 forint kötelesrész kiadására kérte kötelezni. Mindezekből megállapítható, hogy a felperes elsődleges kereseti kérelme az I. rendű alperessel szemben törvényes öröklésből eredő öröklési (dologi jogi) igénye érvényesítésére irányult, és másodlagos kérelmét (kötelmi jogi igény) eshetőlegesen, öröklési igénye érvényesítésének eredménytelensége esetére terjesztette elő. Erre figyelemmel a kötelesrész iránti igény eshetőlegesen érvényesítése nyilvánvalóan nem minősül a Ptk. 298. § b) pontja szerinti, a kötelesrész követelést azonnal lejárttá tevő, azonnali teljesítését igénylő felszólításnak. A kifejtettek alapján a felperes másodlagos kérelmében a kötelesrész kiadását feltételesen, az örökhagyó végrendelete érvényessége esetén követelte, - melyről a keresetlevél kézbesítésével az I. rendű alperes tudomást szerzett - ezért e követelése az örökhagyó végrendelete érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelmét elutasító részítélet jogerőre emelkedésével esedékessé vált. Erre tekintettel a részítélet jogerőre emelkedéséig a felperesnek a kötelesrész után a késedelmi kamat követelése alaptalan. Figyelemmel arra, hogy a kötelesrész kiadása iránti követelés a részítélet jogerőre emelkedésével vált esedékessé, ezzel egyidejűleg kezdődően a késedelmi kamatkövetelés alapos. Téves az a fellebbezési érvelés, miszerint a Ptk. 302. § b) pontja alapján a jogosult felperes késedelembe esett, mert keresete nem volt pontos, kötelesrészét kellően csak utóbb határozta meg, ezért a részítélet meghozatalát követő időszakra a Ptk. 303. § (1) bekezdés c) pontja szerint a felperesi késedelem az I. rendű alperes egyidejű késedelmét kizárja. A perbeli adatok szerint a felperes kötelesrész igényét a keresetlevélben, továbbá annak módosításai során a teljesíthetőség és az elbírálnakhatóság szempontjából „pontosan” és „kellően” megjelölte. Az, hogy a felek között a kötelesrész alapjával kapcsolatos egyéb vitás kérdések elbírálnakának eredményeként a felperes kötelesrész követelése nem teljes egészében, hanem csak részben bizonyult alaposnak, jogosulti késedelmet nem eredményez.

Alaptalan a fellebbezés a késedelmi kamat mértéke tekintetében. Fellebbezéséből kitűnően az I. rendű alperes tévesen értelmezi a Csongrád Megyei Bíróság Polgári-Gazdasági-Közigazgatási Kollégiuma ajánlását és Ptk. annak alapjául szolgáló 301/A. § (2) bekezdésének rendelkezését, melyek a pénztartozás idegen pénznemben való teljesítése esetén irányadók. Az elsőfokú bíróság az I. rendű alperest nem idegen pénznemben, hanem forintban kötelezte a kötelesrész megfizetésére, ezért ezután a forintra irányadó kamat fizetendő. A fellebbezési érveléssel szemben a kötelesrész nem egyes hagyatékba tartozó vagyontárgyak,

illetve adományok meghatározott része, hanem egy, a Ptk. 666. § (1) bekezdése szerinti alap szerint számított érték, és a számítások során a hagyatékba tartozó vagyontárgyak és adományok értéke csak azonos pénznemben vehetők számba. Ezért az elsőfokú bíróság a kötelesrész alapjának számításánál helyesen járt el, amikor a devizaszámla egyenlegek forintértékét az örökhatározó halálakor irányadó árfolyam alkalmazásával állapította meg.

Részben alapos a fellebbezés a perköltség tekintetében. A perköltség megítélésénél a felperes egyes kérelmei értékénél az eljárás során általa megjelölt legmagasabb összeget kell figyelembe venni, mert a pertárgy értékét a kereset módosítása, értékek leszállítása, nem érinti. Az eljárás során a felperes legmagasabb értékben a hagyaték összértékét 124.432.476 forintban jelölte meg, ami az elsődleges kérelem értéke, ez tartalmazza a tartási szerződés és az I. rendű alperes által kötött adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelmek értékét is. Kötelesrész követelésének legmagasabb összege 31.108.119 forint volt, ezért a két értéket összeadva, a pertárgy értéke 155.540.595 forint. A felperes elsődleges kérelme tekintetében pervesztes lett, míg a másodlagos kérelme vonatkozásában részben pernyertes. Az egyes kérelmek értéke alapján a felperes összesen 132.989.807 forint értékben pervesztes, 22.550.788 forint értékben pernyertes, ezért ezek különbözete, 110.439.019 forintérték alapján köteles perköltség fizetésére. A 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet (továbbiakban: Rendelet) 2. § (1) bekezdés a) pontja szerint a fél pernyertessége esetére igényelheti, hogy részére a bíróság a képviselőjével kötött ügyvédi megbízási szerződésben kikötött megbízási díj megfizetésére kötelezze a pervesztes felet. Az elsőfokú bíróság a Rendelet 2. § (2) bekezdése alapján az alperesi megbízási szerződésben kikötött munkadíjat a pernyertesség-pervesztesség arányát, a tárgyalások számát, a jogi képviselő tevékenységét figyelembe véve mérsékelte. Ennek mértékét az I. rendű alperes alappal sérelmezte, mert az elsőfokú bíróság által megítélt perköltség közel fele a Rendelet 3. § (2) bekezdése szerint megítélhető munkadíjnak, és ilyen mértékű csökkentés már az alperesek érdekeit sérti. Alapos a fellebbezés a felperes elsődleges keresete körébe tartozó, az örökhatározó végrendelete érvénytelenségének megállapítására irányuló kérelem elbírálásával összefüggésben felmerült és állam által előlegezett szakértői díj tekintetében. A felperes e kérelem tekintetében pervesztes, ezért az ezzel összefüggésben felmerült költség megtérítésére az alperesek nem kötelesek.

A kifejtettek alapján az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint részben megváltoztatta. A keresetet a **N.** utcai ingatlanra az alperesek bejegyzett tulajdonjoga törlésére és az örökhatározó tulajdonjoga visszajegyzésére irányuló részében elutasította, melyre tekintettel az ezzel kapcsolatos, illetékes földhivatalnak szóló megkeresést mellőzte. A kifejtettek szerint az összes körülmény mérlegelése alapján a kötelesrész részben természetbeni kiadása indokolt. Az eljárás során, másodlagos kérelmének utolsó módosítását megelőzően a felperes a hagyatékba tartozó ingatlanok közül a **b.-i B.** út 55. szám alatti ingatlan tulajdonjogát igényelte, melynek teljesítését az I. rendű alperes nem ellenezte. Erre tekintettel az ítélet tábla álláspontja szerint a kötelesrész részbeni kielégítéseként ezen ingatlan természetbeni kiadása indokolt a felperes részére, ezért az I. rendű alperest annak tülésére kötelezte, hogy az ingatlanra kötelesrész jogcímén a felperes tulajdonjogát bejegyezzék, melynek teljesítéséhez az illetékes földhivatalt megkereste. Az ingatlan természetbeni kiadásával 12.000.000 forint értékben a felperes kötelesrésze kielégítést nyert, ezért az ítélet tábla az I. rendű alperes által pénzben teljesítendő kötelesrész mértékét 10.550.788 forintra és annak a részítélet jogerőre emelkedésétől (2013. május 22.) járó, törvényes mértékű késedelmi kamatára leszállította, az ezt megelőző időszakra vonatkozóan a felperes kamatkövetelését elutasította. Figyelemmel arra, hogy az I. rendű alperes felelőssége a kötelesrésztől korlátozott, az ítélet tábla a Ptk. 671. §

(1) bekezdése alapján rendelkezett arról, hogy az I. rendű alperes a felperest illető kötelesrészért mely vagyontárgyakkal felel.

A kereseti kérelmek közül a II. rendű alperest kizárólag az örökhagyóval kötött tartási szerződés hatálytalanságának megállapítására irányuló kérelem érinti, ezért ezzel kapcsolatos pervesztességük folytán az alperesek, mint egységes pertársak e kérelemmel arányos elsőfokú eljárási illeték viselésére kötelesek. Ezért az ítélet tábla az alpereseket egyetemlegesen terhelő illeték összegét 48.600 forintra leszállította. Tekintettel arra hogy a kötelesrész kizárólag az I. rendű alperest terheli, az ítélet tábla az I. rendű alperest külön kötelezte az ezzel kapcsolatos pernyertességével arányos illeték megfizetésére. Az ezt meghaladó eljárási illeték a költségmentes felperes pervesztességével arányos, ezért az ítélet tábla az állam által viselt illeték összegét 720.000 forintra felemelte. Mivel az állam által előlegezett szakértői költség a felperes alaptalan kérelmének elbírálásával összefüggésben merült fel, az ítélet tábla az alpereseket a szakértői díj fizetésére kötelező rendelkezést mellőzte és az állam által viselt költséget 306.556 forintra felemelte. Az elsőfokú ítélet egyéb helytálló rendelkezéseit helybenhagyta.

Az I. rendű alperes fellebbezési kérelmei tekintetében nagyobb részben pervesztés, ezért az ítélet tábla a Pp. 81. § (1) bekezdése szerint pervesztessége arányában őt kötelezte a felperes részére a másodfokú perköltség megfizetésére, ami a képviselőjével felmerült ügyvédi munkadíj. Az I. rendű alperes a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles a részére engedélyezett illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt fellebbezési illeték pervesztességével arányos részének megfizetésére, míg a felperes pervesztességével arányban álló illetéket a Rendelet 14. §-a szerint az állam viseli.

Budapest, 2015. szeptember 17.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

dr. Hegedűs Mária s.k.
előadó bíró

Véghné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
bíró

A kiadmány hitelével:
Utasi Ferencné írnok